

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما صلوات

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

مادری مهربان تر از
خورشید

اصغر بابایی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مادری مهربان تر از خورشید

نویسنده:

اصغر بابایی

ناشر چاپی:

اصغر بابایی

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	مادری مهربان تر از خورشید
۶	مشخصات کتاب
۶	مقدمه
۶	زمزمه های تربیتی زهرا
۶	زلالتر از آب زمزم
۸	مگر خیانت چه هست
۸	مادران یخچالی
۸	اشاره
۹	آیا عروسکها جای لبخند و محبت مادر را پر می کنند؟
۹	داستان داوری و مادری
۱۰	حقوق کودکان و حقوق مادران
۱۱	خلاصه سخن آن که
۱۲	نتیجه و خلاصه
۱۲	پاورقی
۱۲	درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

مادری مهربان تر از خورشید

مشخصات کتاب

نویسنده: اصغر بابایی ناشر: اصغر بابایی

مقدمه

شخصیت فاطمه زهرا (س)، در ابعاد گونه‌گون قابل بررسی است. در هر مرحله از مراحل زندگی وی، لایه‌ها و درسهای بزرگی نهفته است و با کالبدشکافی و موشکافیهای عمیق، می‌توان درسهای بزرگی آموخت و باید هم آموخت. یکی از ابعاد زندگی فاطمه زهرا (س)، که خیلی درخشان و دلنواز است، «بعد تربیتی» زندگی حضرت است. سیره علمی و عملی فاطمه زهرا (س) در امور تربیتی، چیزی نیست که بتوان ظرافتها و لطافت‌های آن را به قلم آورد و یا اینکه در یک مقال و مقاله بتوان ترسیم کرد. سیره علمی، تا به مرحله عمل نرسد و عملی نگردد، فایده‌چندانی بیار نمی‌آورد. از سیره علمی فاطمه (س)، در امر تربیت، سخن بگوئیم، وی را «بانو و کوثر بیکران» و «مادر محبت» معرفی کنیم زولی خودمان در میدان عمل، بی‌عاری و بی‌پروایی بکنیم، آیا چنین کاری شایسته است؟

زمزمه‌های تربیتی زهرا

زلالترا از آب زمزم

وارهیده از جهان عاریه ساکن گلزار و «عین جاریه» [۱]. آوازه و آرزوهای مادر، به «تربیت» پیوند خورده است. در حقیقت، مادر «پیش مرگ و سر پیشاهنگ»، امر تربیت است و از جمله دل‌مشغولیها و دلجوئیهای دیرینه وی تربیت فرزند در ابعاد گونه‌گون زندگی است. از دیدگاه اسلام، «تربیت اسلامی»، خدایی‌ترین مسئله‌ای است که یک مادر دانا با آن مواجه است. اسلام دین «تربیت محور» است و در این راستا مردان و زنان بزرگی را با «چراغ هدایت»، جهت ایصال الی‌المطلوب و ارائه طریق به سوی بشریت فرستاده است. مولانا در همین راستا راست گفت: کلکم راع نبی چون راعی است خلق مانند رمه او ساعی است از رمه چوپان نترسد در نبرد لیکشان حافظ بود از گرم و سرد [۲]. به هر تقدیر، آیا مادران در میدان تعلیم و تربیت به الگوی توانا و زیبا، نیاز دارند یا خیر؟ جای تردید وجود ندارد که همه انسانها نیازمند الگو هستند و دنبال الگوگیری و الگویابی می‌باشند و این امر، برای انسانهای عاقل، بسیار طبیعی است. آنچه مهم است و جای دقت دارد، این است که از چه کسی باید پیروی کرد و فرد به عنوان الگو، باید دارای چه شرایط و ویژگیها باشد؟ از دیدگاه اسلام، اولین شرط برای یک الگو، آن است که خود عامل به گفته‌هایش باشد و سیره عملی و علمی زندگی او به عنوان حجت شرعی و عقلی شناخته شده باشد. این شرط که الگو باید، سیره عملی و علمی وی حجت باشد جز در مورد انبیا و امامان (ع) مصداق ندارد. در این نوشتار کوتاه، کوشش شد تا بخشی از فضایل و سیره عملی و علمی فاطمه زهرا (س) در میدان تربیت، به عنوان مادری مهربانتر از خورشید و «مادر محبت» به عنوان الگو، برای مادران بیان گردد. تا میدانی و دریایی به سوی عاشقان گشوده گردد. زندگی فاطمه زهرا (س) لبریز از لایه‌ها و لطافت‌ها است و دسترسی و شناخت عمیق از تمامی لایه‌ها و لطافت‌های زندگی معنوی وی، برای همه کس مقدور نیست. شخصیت معنوی این بانوی «بی‌کران» متشکل از «بسترهای معنوی» بسیاری است که هر کدام از آنها برای یک زندگی معنوی و معنادار بکار آید. از این جهت، کوثر بی‌کران، کاملترین الگویی است که می‌توان در ابعاد گونه‌گون زندگی، وی را مقتدای خویش قرار داد، که یکی از «لایه‌ها

و لطافت‌های» زندگی معنوی وی که بستر معنوی خوبی را برای رشد ربانی و معنوی فراهم می‌سازد، «بستر تربیتی» زندگی او است. در «سیره عملی و علمی» زندگی وی، ظرافت‌ها و دقت‌ها موج می‌زند. او مادر است، اما چگونه مادر؟! مادر امامت است و حسنین در دامن مبارک او تربیت یافته‌اند. مادری است که از راه تکان دادن گهواره، برای همیشه جهان را تکان می‌دهد و از طریق «لالایی و تاتایی‌های» حساب شده، جهان و جهانیان را پر از فریادهای عدالت خواهی می‌کند و به سمت عدالت پیش می‌راند. حضرت امیر (ع) در مورد تربیت خانوادگی می‌فرمایند: «یا کمیل، مرا اهلان یروحوافی کسب المکارم...» «ای کمیل! خانواده ات را فرمان ده که روزها در به دست آوردن بزرگواری، و شب‌ها در رفع نیاز خفتگان بکوشند. سوگند به خدایی که تمام صداها را می‌شنود، هر کس دلی را شاد کند، خداوند از آن شادی لطفی برای او قرار دهد که به هنگام مصیبت چون آب زلالی بر او باریدن گرفته و تلخی مصیبت را بزدايد چنان که شتر غریبه را از چراگاه دور سازد.» [۳]. تربیت کلامی کودکان، از زمزمه‌های زیبای مادر در قالب «لالایی» و «تاتایی»، آغاز می‌شود. از اینجاست که ظرافتهای تربیت، رخ می‌نماید و یک مادر مسوول را با مشکلات و موانع تربیتی مواجه می‌سازد. مادر با زمزمه‌های «لالایی و تاتایی»، در واقع می‌خواهد در پاکترین سرزمین وجود کودک که همان هستی و انسانیت کودک است تصرف کند و تصرف می‌کند. آیا در چنین حالتی شایسته و بایسته است که مادر، امر تربیت را سبک و سرسری انگارد؟ آیا زمزمه‌های کلامی مانند لالایی، تاتایی و غیره مهم نیست و هر لفظ مهم و بی‌معنایی که باشد، اشکال ندارد؟ در اینجا جالب است که توجه عزیزان را به یک داستان تربیتی که بسیار جلب توجه می‌کند جلب نمائیم. در شعری منسوب به «مادر تربیت» فاطمه زهرا (س) آمده: اشبه ابا! یا حسن واخلع عن الحق الرسن واعبد الها ذا المنن و لا توال ذا الاحن یعنی حسن جان مانند پدرت باش حق را از بند اسارت رهاساز خدایی پر فضل و احسان را پرست از دشمنان کینه توز دوستی و پیروی مکن [۴]. این سخن زیبا، از جمله نوازش‌های نورانی حضرت زهرا (س) است به نوزادش حسن (ع). آن زمانی که حضرت، نوزادش را روی دست بازی می‌داد و به هوا می‌پراند و به دنبال آن با وی با زبان کودکانه سخن می‌گفت، چنین زمزمه می‌نمود. فاطمه زهرا (س)، قبل از آنکه یک مادر باشد، معلم و مدیر شایسته بود. مربی و روان‌شناسی بود که در عمل، «تربیت دینی» را کاربردی ساخت و ظرافتهای تربیتی را در خاندان اهل بیت (ع) به نمایش گذاشت. آنگاه که حضرت زهرا (س) امام حسین (ع) را بر روی دست نوازش می‌کرد، می‌فرمود: انت شبیه بابی؟ لست شبیها بعلی؟ «حسین جان تو به پدرم شباهت داری و به پدرت علی (ع) شبیه نیستی.» امام علی (ع) سخنان فاطمه (س) را می‌شنید و لبخند می‌زد. [۵]. مادرانی که فاطمه زهرا (س) را الگوی خویش می‌دانند، آیا در امر تربیت هم این «مادر تربیت» را الگوی خود می‌دانند یا خیر؟ اگر فاطمه زهرا (س) را به عنوان الگوی تربیتی قبول دارند - و باید هم قبول داشته باشند - تا به حال چه فکری کرده‌اند؟ چه کاری کرده‌اند؟ چاره‌ای اندیشیده‌اند یا خیر؟... مادری که منتظر مد و تجمل روز است و بازار او را فریفت و گنج کرد، چه کار می‌تواند بکند؟ او خود به دهها سرپرست و مادر احتیاج دارد تا هستی خود را به ثمن اندک بفروشد. مادری «فن و هنری» است که هر کس استعداد تحصیل آن را ندارد. مادری «کلاس عشق» است که به قول مولانا: در آسمان درها نهی در آدمی پرها نهی صد شور در سرها نهی ای خلق سرگردان تو مادرانی که به خطا، خویشتن را از «عشق مادری» محروم می‌سازند، وحشتناکترین گمراهی‌ها را مرتکب می‌شوند و خسران ابدی است که نه در زمان و نه در ابدیت جبرانی ندارد. یک مادر کم‌حوصله و عصبی، چگونه می‌تواند به ظرافتهای تربیتی جامه عمل ببوشاند؟ چرا «سورخ دعا را گم کرده ایم»؟ بیائیم قبول کنیم که «تربیت بزرگترین منبع و معدن» است و ما، در کشف و بهره‌برداری آن مشکل داریم. چند درصد از مادران، همانند فاطمه زهرا (س)، زمزمه‌ها و سایر رفتارهای تربیتی آنها حساب شده و با «استانداردهای تربیت اسلامی» سازگار است؟ آیا شعر: اتل مثل توتوله، گاو حسن چه جوهره... با استانداردهای تربیت اسلامی می‌سازد؟ آیا یاد دادن چنین جملاتی، اولین وظیفه برخی‌ها است؟ مادری که دختر هفت تا ده ساله خویش را تقریباً «نیمه‌عریان» در معرض دید عموم قرار می‌دهد، چه تضمینی برای حجاب اسلامی و تربیت او دارد؟ چرا عده‌ای به نام مادر، به بچه‌ها و فرزندان

خیانت می کنند؟

مگر خیانت چه هست

خیانت به این نیست که سر کودک را از قفا جدا بکنند، هر کاری که روح و اندیشه کودک را خدشه دار کند، خود بزرگترین خیانت است و هیچ خیانتی، عمق فاجعه اش، عمیق تر از خیانت در امور تربیتی نیست و گناه آن بابخشودنی است. به هر حال، تا شور و شعور لازم در امر تربیت تحقق پیدا نکند و تا زندگی را سراسر عشق نبینیم، تربیت انقلابی و یا پاکسازی و خودسازی، نوسازی انقلابی تحقق پیدا نمی کند و به بار نمی نشیند.

مادران یخچالی

اشاره

تربیت منهای محبت، آب در هاون کوبیدن است. کتاب کریم می فرمایند: «و قضي ربا الا تعبدوا الا اياه و بالوالدين احسانا، اما يبلغن عندك الكبر احدهما او كلاهما فلا تقل لهما اف و لا تنهرهما و قل لهما قولا كريما، و اخفض لهما جناح الذل من الرحمه و قل رب ارحمهما كما ربياني صغيرا» پروردگارت مقرر داشته است که جز او را نپرستید، به پدر و مادر نیکی کنید، چنانچه یکی یا هر دوی آنها نزد تو به پیری رسیدند کلمه ای رنجش آور به آنها نگو، و بر سرشان فریاد نزن، و با اکرام با آنها سخن بگو، و با آنها خاکساری و مهربانی کن، و بگو: پروردگارا همانگونه که آنها مرا در کودکی پرورش دادند، تو نیز آنها را مشمول رحمت خود قرار بده. [۶]. ظاهر آیه یک معنای روشنی دارد و آن مهربانی و احترام به والدین است. ولی آنچه مهم است و از روح و معنای پنهان این دو آیه استفاده می شود، این است که وقتی پای تربیت انسانی و اسلامی به میان آمد، در مرحله اول والدین باید این آیات را در عمل تفسیر کنند و یکی از دستورالعمل های کار تربیتی خود قرار دهند تا در مرحله بعدی نوبت به فرزندان برسد. مادری که می خواهد کار تربیتی معنادار انجام دهد، خود باید: ۱- به فرزندان نیکی کند. ۲- هنگام ناتوانی در دوران نوزادی و کودکی، و یا دوران دیگر، حتی به آنها اف نگوید. ۳- بر سرشان فریاد نزند. ۴- با اکرام با آنها سخن بگوید. ۵- با آنها خاکساری و مهربانی کند و بال و پر پر مهر و آغوش گرم خویش را به سوی آنها بازگشاید. ۶- از خداوند برای فرزندان، طلب سعادت و رحمت بکند. فاطمه زهرا (س) که خود قرآن ناطق و مفسر کبیر است، یقینا در کار تربیتی، این نکات ظریف و عمیق قرآنی را کاربردی ساخت و بدان جامعه عمل پوشاند. در روایت آمده، امام حسن (ع) مریض شد و درد و بی تابي آن بزرگوار بالا گرفت، حضرت زهرا (س) فرزند عزیزش را خدمت رسول خدا برده: «قالت: يا رسول الله ادع الله لابننا ان يشفيه، اي رسول خدا! پروردگارت را بخوان تا فرزندت را شفا دهد.» [۷]. در جای دیگر آمده، حضرت زهرا (س) با یاد روزگار شیرین و محبت های رسول خدا، خطاب به کودک خود فرمود: «این ابو کما الذی؟ کان یکر مکما و یحملکما مرده بعد مره؟ این ابو کما الذی؟ کان اشدذ الناس شفقه علیکما؟ فلا یدعکما تمشیان علی الارض و لا اراه یفتح هذا الباب ابدًا و لا یحملکما علی عاتقه کما لم یزل یفعل بکما؟ کجاست پدر مهربان شما دو فرزندم؟ که شما را عزیز و گرامی می داشت، و همواره شما را بر روی دوش خود می گرفت، و نمی گذاشت بر روی زمین راه روید. کجاست پدر شما که مهربان ترین مردم نسبت به شما بود. دیگر هرگز او را نمی بینم که این درب منزل را باز کند، و شما را بر دوش خود گیرد، همان رفتاری که همواره نسبت به شما انجام می داد.» [۸]. با این شیوه با فرزندان سخن گفتن، در واقع یک دوره کامل، کلاس «آموزش محبت» است. همان کلاسی که پدر بزرگوارش برای وی برگزار کرد، خود دارد برای فرزندان دلبنده خویش برگزار می نماید. این همان کلاس کاربردی عملی است، که از زیباترین کلاسهاست. فاطمه زهرا (س) «مادر محبت» است

و با محبت معنادار وی باید جهان هدایت می شد. اگر با وجود الگوی تربیتی چون فاطمه زهرا (س)، عده کثیری از مادران مسلمان با مشکل تربیتی مواجه هستند، این به خاطر آن است که: اولاً شناخت و معرفت عمیق، نسبت به شخصیت الگو ندارند. ثانياً شناخت و تلقی و برداشت درست از تربیت اسلامی ندارند. ثالثاً برخورد و رفتارشان در امر تربیت محبت‌آمیز نیست. رابعاً بسیاری از مادران و پدران تربیت را به عنوان بزرگترین منبع، به حساب نمی‌آورند. نویسنده کتاب «کوچک زیباست» که یک بحث اقتصادی در آن مطرح شده است، یکی از عناوین بحث کتاب را «تربیت، بزرگترین منبع» قرار داده است. می گوید: «عامل اصلی همه توسعه های اقتصادی از ذهن آدمی برمی خیزد. ناگهان، شهامت، قدرت ابتکار، اختراع، تکاپوی سازنده، نه تنها در یک زمینه بلکه در بسیاری زمینه ها در آن واحد از وجود آدمی فوران می کند... بنابراین می توان گفت که تربیت حیاتی ترین منبع برای بشریت است.» [۹].

به هر تقدیر، اگر ظرافتهای تربیتی که «مادر مهربان» فاطمه زهرا (س)، آنها را در امر تربیت بکار می گرفت، در زندگی انسانی - اسلامی مسلمانان جامه عمل پوشیده می شد، می بایست در انتظار می ماندیم که: از محبت تلخها شیرین شود از محبت مسها زرین شود از محبت دردها صافی شود از محبت دردها شافی شود از محبت مرده زنده می کنند از محبت شاه بنده می کنند [۱۰].

متاسفانه و صد متاسفانه یکی از مشکلات بسیار بزرگ بر سر راه تربیت، «فقر شادی و فقر محبت» است. از چهره و رفتار برخی از نوجوانان و جوانان کمبود محبت و فقر شادی می بارد. برخی از والدین، آنقدر نسبت به فرزندان بی مهربی و نامهربانی می کنند که بهتر است از آنها به «والدین یخچالی» نام ببریم. مادری که مسوولیت خطیر مادر شدن را پذیرفت، چگونه آغوش محبت و مهربانی به سمت و سوی فرزندان باز نمی کند؟ آیا تمامی مشکلات بر سر راه تربیت را می توان با «عروسک انبوه» حل و فصل کرد؟ برخی ها، کودک را بمبارانی از عروسکهای عاجز و عجیب و غریب می کنند و اجازه فکر کردن را از بچه ها می گیرند.

آیا عروسکها جای لبخند و محبت مادر را پر می کنند؟

برخی از مادران کم حوله و بعضاً عصبی می خواهند، فقط بچه ها را سرگرم بکنند، دیگر مهم نیست با چه چیز آنها را سرگرم بکنند؟ کسی با عروسک و اسباب بازی مخالف نیست، سخن بر سر این است که: ۱- عروسک جای لبخند، بوسه، نوازش و محبت مادر را پر نمی کند و مشکلات بر سر راه امر تربیت را، تنها با اسباب بازی، نمی توان حل و فصل کرد. ۲- فرزندان را بمبارانی از عروسک و اسباب بازی کردن و قدرت تفکر و خلاقیت را از بچه ها گرفتن درست نیست. ۳- در بازار خرید و فروش عروسکها و اسباب بازی، باید حد و مرزی باشد و والدین عزیز، هر اشیايي را به نام اسباب بازی و عروسک نخرند و بدانند که پشت بعضی از اشیا به نام عروسک، غرض و مرضهای زیادی خوابیده است. عروسکی که با باطری روشن می شود و شروع به رقصیدن می کند، چه آثاری در ذهن صاف کودک بیار می‌آورد و چه پیام و پیامدی دارد؟ مادر باید در امر تربیت، هدفمند، اهل شناخت و مطالعه، با حوصله و صبور، مدیر، مهربان و با ادب، با عاطفه و... باشد. بهشت را به بها زیر پای مادران می گسترانند، نه به بهانه. تا با دست مبارک مادران، جهان به لوزه درنیاید و تا در دامن و آغوش گرم مادران، گرمای محبت به جهان صادر نشود... و تا تربیت به مرز استاندارد اسلامی نرسد، هدف اسلام عزیز تامین نمی شود. هدف اسلام عزیز و مورد دعوت دین اسلام، همه بشریت هستند و رسیدن به سعادت از کانال محبت و تربیت.

داستان داوری و مادری

اگر مادری با داوری بین فرزندان مواجه گردد چه باید بکند؟ داوری و قضاوت، از ظرافت و لطافت خاصی برخوردار است و این امر بر کسی پوشیده و پنهان نیست. ولی داوری بین فرزندان و کودکان، ظرافت و لطافت کار را صد چندان می نماید. - ذهن صاف و دست نخورده کودکان - روح لطیف و ظریف آنها - داوری توأم با تربیت - فضای ذهن کودک و محدودیت های آن، همه و همه

دست به دست هم می دهند و کار داوری بین فرزندان و کودکان را با مشکل مواجه می کند. آیا مادران می توانند داوران خوبی برای فرزندان و کودکان خود باشند؟ در اینجا توجه عزیزان را به یک داستان جالب توجه، که از طرف «مادر محبت» حضرت زهرا (س)، صورت گرفت، جلب می نمایم. داستان داوری بدین قرار است که: «رسول گرامی اسلام درباره مسابقه خطاطی به حسن و حسین (ع) سفارش فرمود: هر کس خط او زیباتر است، قدرت او نیز بیشتر است. حسن و حسین هر کدام خط زیبایی نوشتند، اما رسول خدا قضاوت نکرد و آن دو بزرگوار را به مادرشان، فاطمه (س) هدایت فرمود، تا نگرانی قضاوت، با عاطفه مادری جبران شود. حضرت زهرا (س) دید که هر دو خط زیبا و هر دو در این مسابقه هنری شرکت نموده اند، چه باید کرد؟ با خود گفت: قالت: انا ماذا اصنع و کیف احکم بینهما؟ من چه می توانم بکنم و چگونه میان دو کودکم داوری کنم؟ قضاوت نهایی را به تلاش خودشان ارتباط داد و فرمود: یا قرتی عینی انی اقطع قلاذتی علی راسکما و انشر بینکما جواهر هذه القلاذده فمن اخذ منها اکثر فخطده احسن و تکون قوته اکثر. ای نور دیدگانم! من دانه های این گردنبند را با پاره کردن رشته آن بر سر شما می ریزم و میان شما دانه های گردنبند را پخش می نمایم. هر کدام از شما دانه های بیشتری بگیرد، خط او بهتر و قدرت او بیشتر است.» [۱۱]. به حق، ظرافت و زیبایی از لابلای این داوری، موج می زند. این داستان حق، دارای لایه هایی است و آمادگی دارد دریای بیکرانی از داوریهای زیبا را به دینداران و مادران بگشاید و مسیر زندگی انسانها را عوض کند. البته این داستان از باب «مشت نمونه خروار» است و از این قبیل مطالب در سیره علمی و عملی امامان (ع) موج می زند و فراوان است. حال مادران در مورد این داوری، خود به داوری بنشینند و خودشان را در امور تربیتی محک بزنند! از دیدگاه قرآن و امامان، امر تربیت و ظرافتهای آن بسیار جدی است و ذره ای کوتاهی در آن روا نباشد. ذهن، اندیشه، روح و انسانیت چیزی نیست که به راحتی بتوان از کنار آن گذر کرد و یا آن را نادیده گرفت. علی (ع) می فرمایند: «لا غنی کالعقل و لا فقر کالجهل و لا میراث کالادب، و لا ظهیر کالمشاوره، هیچ ثروتی چون عقل، و هیچ فقری چون نادانی نیست. هیچ ارثی چون ادب، و هیچ پشتیبانی چون مشورت نیست.» [۱۲].

حقوق کودکان و حقوق مادران

رسول اکرم (ص) می فرمایند: «یا علی یلزم الوالدین من ولدهما ما یلزم لهما من عقوقهما» [۱۳]. یا علی (ع)، همانطوری که فرزندان ممکن است عاق والدین گردند، والدین هم ممکن است عاق فرزندان گردند. همانطوری که حقوق طرفینی و فراگیر است، عقوق (ضیق و سختی ها) هم، طرفینی است. از دیدگاه اسلام، به یک اعتبار، حقوق به دو قسم تقسیم می گردد: ۱- حقوق مادی، ۲- حقوق معنوی. صاحبان حقوق، عموم مردم می باشند و مرد و زن، پیر و جوان، حتی رحم (بچه در شکم مادر)، صاحبان حق محسوب می شوند. تربیت انسانی اسلامی، از جمله حقوق معنوی محسوب می شود و نتیجه آن، پیام یا پیامد بزرگی را به همراه خواهد داشت. آنچه در بین عرف و عموم مرسوم است و شیوع دارد مساله «حقوق و عقوق» والدین است و در اذهان حکم شده است که در صورت سرپیچی فرزندان از والدین، فرزندان مورد عاق والدین قرار می گیرند و در دنیا و آخرت پیامدهای بدی در انتظار فرزندان خواهد بود. این نکته درست، اما حقوق فرزندان چه؟ آیا در صورت سهل انگاری و بی توجهی به امر تربیت، والدین مورد عاق فرزندان قرار نمی گیرند؟ یقیناً چنین است و در صورت کوتاهی در امر تعلیم و تربیت، پیامدهای بسیار بدی در انتظار پدر و مادر خواهد بود. مادری که به خاطر چشم به هم چشمیهای کور و مدستائیهها و مدپرستی های پلید، شوهر را زیر سوال می برد و با شخصیت و مردانگی او بازی می کند، آرامش خانواده را به هم می پاشد و برای امر تربیت ذره ای ارزش قایل نمی شود، مورد عاق فرزندان قرار نمی گیرد و حقوق آنها را پایمال نکرده است؟! مادری که می تواند فرزندش را همانند حسین فهمیده، تربیت بکند و باید هم چنین بکند، ولی به خاطر توقعات بیجا و کور، و سرگرمیهای فریبنده، فرزندش با همان استعداد و آمادگی سرشار، سر از زندان درمیآورد، چه جوابی دارد؟ عده ای می گویند در ایران نمی شود کار فرهنگی و تربیتی عمیق و هدفمند انجام داد.

ولی باید گفت: چطور شد، پدر وزیری، وقتی پسرش در پاکستان متولد شد، و استعداد و نبوغ خاصی را در پسرش شناسایی کرد، مسئله را با یکی از بزرگان محلی در میان گذاشت، آن عالم، گفت: شما در پاکستان نمی توانید به هدف برسید، بهترین و مناسب ترین جا برای رشد و کار فرهنگی، ایران است و شما بروید ایران. آقای وزیری، راهنمایی عالم محل را پذیرفت و آمد قم مقدس و الاذن که پسرش حدود شانزده سال سن دارد، حافظ کل قرآن، حافظ کل نهج البلاغه، حافظ بیش از هفتاد دوره کتاب، در گرایشهای مختلف اعم از روایات، فقه، رجال، تفسیر و غیره. خلاصه یک خانواده پنج نفره، کلشان حافظ کل قرآن هستند و زندگی بسیار ساده هم دارند.» با این مقدمه، برویم سراغ اصل بحث، و بینیم رابطه پدر فرزندی بین رسول اسلام (ص) و فاصله زهرا (س) چگونه بوده است؟ شیخ صدوق می فرماید: «رسول گرامی اسلام (ص) هر گاه به مسافرت می رفت، با فاطمه (س) خداحافظی می کرد و وقتی از سفر برمی گشت، ابتدا به دیدن فاطمه می شتافت. در یکی از مسافرت های پیامبر (ص)، حضرت زهرا (س) دو دستبند نقره و یک جفت گوشواره برای خویش و یک پرده برای درب منزل خرید، پیامبر (ص) از مسافرت بازگشت و به دیدار دختر شتافت. پس از مشاهده پرده خانه و زیور آلات ساده فاطمه (س) توقف کوتاهی کرد و به مسجد رفت. حضرت زهرا (س) با خود اندیشید که پدر ناراحت است و فوری دستبند و گوشواره و پرده را در آورد و خدمت رسول خدا فرستاد و پیام داد: «قالت: تقرا علیا ابتنا السلام و تقول اجعل هذا فی سبیل الله» دخترت برای تو سلام می فرستد و می گوید که این [زیور آلات اندک] را نیز در راه خدا انفاق کن. پیامبر (ص) پس از مشاهده بخشش و ایثار فاطمه (س) سه بار فرمود: «فداها ابوها، پدرش فدای او باد.» [۱۴]. در مقابل، حضرت زهرا (س) درباره عواطف گرم پدرانه رسول خدا (ص) مطلبی را نقل فرمود که قابل توجه و ارزیابی است: وقتی آیه ۶۳ سوره نور نازل شد که: «رسول خدا را آنگونه که همدیگر را صدا می زنید، نخوانید» فاطمه زهرا (س) می فرماید: ترسیدم که رسول خدا را به لفظ «ای پدر» بخوانم. من [هم مانند دیگران پدر را] به نام «یا رسول الله» صدا زدم. [بدین خاطر] پیامبر، یک بار، یا دوبار، یا سه بار از من روی گردانید [و پاسخ نگفت]. سپس رو به من کرد و فرمود: ای فاطمه (س) این آیه درباره تو و خانواده تو و نسل تو نازل نشده است. تو از من هستی و من از تو هستم. همانا این آیه برای ادب کردن جفاکاران درشت خوی قریش، انسانهای خودخواه و متکبر، نازل شده است. مرا با جمله «ای پدر» خطاب کن که مایه حیات قلب من است و خداوند را خشنود می کند. [۱۵]. این گونه مطالب در سیره عملی پیامبر (ص) و فاطمه زهرا (س) و امامان (ع) موج می زند و اینجا دیگر سخن از حقوق والدین و فرزندان نیست، سخن از حقوق محض است و اخلاق جهانشمول. نقش تربیتی اینگونه روابط، بسیار بالا است و انسانیت و عاطفه در آن، بسیار فراوان و ریشه دار. تا بحال، در هیچ جای دنیا، چنین روابطی بین «پدر و دختر» صورت نگرفته است. این رابطه، بر خلاف همه روابط معروف در دنیا دارای شان نزول است و همیشه تاریخ، درس آموز. این جمله پیامبر (ص) که در حق فاطمه زهرا (س) فرمود: «فداها ابوها»، به بلندای تاریخ پیام تربیتی دارد. این جمله گرانسنگ، می تواند میزان و محک بسیار مناسبی باشد، تا همه کسانی که با امور تربیتی در ارتباط و تماس هستند عموماً و والدین خصوصاً، خودشان را در معرض محک قرار دهند و فاصله ها را آسیب شناسی کنند. اگر فاصله ها زیاد هست، که زیاد هم هست چرا؟ چه باید کرد؟

خلاصه سخن آن که

مردم عصر فضا و تکنولوژی عموماً و مسلمانان خصوصاً، دنبال آن چیزهایی که به جد باید باشند، نیستند، و دنبال آن چیزهایی که اصلاً نباید باشند، هستند. و به عبارت دیگر «سورخ دعا را گم کرده اند». دکور و تجمل، مسلح شدن به مد روز، هماهنگی و همراهی با بازار، رقابت کور با همسایه در ظاهر سازی، پیروی و الگوگیری سریع از وامانده ها و سرخورده های غربی، دنبال هر خس و خاشاک، روانه شدن، روی آوردن به مواد مخدر، به بهانه عروسی ادا و اطوار در آوردن، ریخت و پاش فراوان، سر و صداها و روی آوردن به سوی صداهای آلوده و... همه و همه برای آنها مهم است و سراسیمه دنبالش می دوند ولی امر تربیت، قناعت زیبا،

محبت و مدارا، الگوگیری دینی و ارزشی، حلال و حرام الهی، روح قرآن، سیره عملی امامان و معصومین (ع) برادری و برابری، تعهد دینی و... چندان برایشان مهم نیست و به راحتی از کنارش گذر می‌کنند. متأسفانه عده‌ای از مسلمانان که زیاد هم هستند، از سیره عملی امامان و معصومین الگو نمی‌گیرند ولی از غربی، آنهم غربی بنجول و سرخورده از زندگی، الگو می‌گیرند و در جامعه دینی، انگشت نمایی می‌کنند. به هر تقدیر، مادران بدانند، که با اندک توجه، می‌توانند زمینه‌های زندگی بسیار زیبا را فراهم کنند. مگر حضرت زهرا (س) از چه ابزارهای تربیتی استفاده می‌کرد که مادران عصر فضا با آن امکانات بی بهره هستند؟! فاطمه زهرا (س)، فقط روح و اندیشه بلند داشت و بس. ابزارهای تربیتی حضرت، عاطفه بود و محبت. بینش بود و هدفمندی. و جاذبه بود و جانفشانی در امر تربیت.

نتیجه و خلاصه

امور تربیتی و ظرافتها و لطافت‌های آن، مقام و منزلت مادر و مسوولت‌پذیری وی، الگو بودن فاطمه زهرا (س) در «سیره علمی و عملی» در این نوشتار، مثلث بحث را تشکیل می‌دهد. امر تربیت، به عنوان بزرگترین منبع و از خدایی ترین مسئله‌ای است که هر انسان مسوول با آن روبرو است و کوتاهی در این امر تمام هستی یک انسان را زیر سوال می‌برد. کسی که بیش از همه در میدان تعلیم و تربیت نقش ایفا می‌کند مادر است، و مادر اولین فردی است که کار تربیتی را آغاز می‌کند و در این جهت تمام حرکات و رفتار مادر، اعم از زمزمه‌ها و لالایی، لبخند، نفس کشیدن، ظاهر و باطن، تاثیر عمیقی بر کودک و روح او می‌گذارد و مثلث شخصیت وی را تشکیل می‌دهد. اگر مادران در امر تربیت کوتاهی بکنند و به عنوان مادران بی مسوولیت معرفی و معروف گردند، عقوق و عوارض بدی در انتظار آنها است و هیچ عذری پذیرفته نیست. در پایان باید گفت، آنچه می‌تواند مادران و فرزندان‌شان را در امر تربیت، بیمه کند، عمل کردن به «سیره و رفتار علمی و عملی» فاطمه زهرا (س) است و لا غیر.

پاورقی

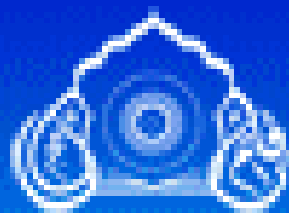
[۱] مثنوی معنوی، دفتر چهارم، بیت ۱۷۶۷، اشاره به آیه ۱۲ غاشیه. [۲] همان، دفتر سوم. [۳] نهج البلاغه، حکمت ۲۵۷. [۴] مناقب ابن شهر آشوب، ج ۳، ص ۳۸۹. [۵] همان. [۶] سوره اسراء، آیات ۱۷ - ۲۳ - ۲۴. [۷] بحارالانوار، ج ۵۹، ص ۱۰۴. [۸] محمد، دشتی، «نهج الحیاه - فرهنگ سخنان فاطمه» قم، موسسه تحقیقاتی امیرالمومنین، ۱۳۷۵، ص ۷۴. [۹] ای. اف. شوماخر، «کوچک زیباست» علی رامین، تهران: صدا و سیما، چهارم، ۱۳۷۸، ص ۶۱. [۱۰] مثنوی معنوی، دفتر دوم، ابیات ۱۵۲۹ - ۱۵۳۱. [۱۱] محمد، دشتی، همان، یا بحارالانوار، ج ۴۵، ص ۱۹۰، ح ۳۶. [۱۲] نهج البلاغه، حکمت ۵۴. [۱۳] بحارالانوار، ج ۷۷، ص ۶۰، ح ۳، باب ۴۳. [۱۴] محمد دشتی، همان. [۱۵] همان.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱) با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می‌کنند بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹ بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل)

الله تعالی (فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند. مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است. اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید. از جمله فعالیت های گسترده مرکز: الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و... د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای و راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴) ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و... ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ... ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶ وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲-۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۰۳۱۱)۲۳۳۳۰۴۵) نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایند انشاءالله. شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۱۹۷۳-۳۰۴۵ و شماره حساب شبا: ۵۳-۰۶۰۹-۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-IR۹۰ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید ارزش کار فکری و عقیدتی الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام :- هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید». التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام

یک را دوست تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌زحانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟». [سپس] فرمود: «حتمّاً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد». مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گامگاه

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

